

Zebranie robocze SIL na temat ekosystemów hipertroficznyc (Växjö, Szwecja, 10-14 IX 1979 r.)

Od lat co najmniej kilkunastu „Wiadomości Ekologiczne” informują swych czytelników o wszelkich międzynarodowych kongresach, sympozjach i zebraniach roboczych w dziedzinie ekologii i hydrobiologii. Wydaje się, że szczególnie dobry serwis informacyjny mają spotkania organizowane przez Societas Internationalis Limnologiae. Nie sądzę, by w ciągu ostatnich kilkunastu lat pominięto na tych łamach choćby jedno zebranie naukowe SIL-u, w czym niewątpliwa zasługa Redaktora WE, niezmordowanego w egzekwowaniu sprawozdań od uczestników tych zebrań. Myślę, że jest to całkiem wystarczająca motywacja dla przedstawienia tu pokrótce treści kolejnego zebrania SIL-u, choć nie było może ono aż tak pasjonujące, jak inne zebrania SIL-owskie ostatnich lat.

Zebranie zorganizowane zostało z inicjatywy dra Jana Baricy z Kanadyjskiego Instytutu Śludkowodnego w Winnipeg oraz prof. Svena Björka z Instytutu Limnologii Uniwersytetu w Lund, wspomaganym przez dra Luuca Mura, mikrobiologa z Uniwersytetu w Amsterdamie. Skupiło ono ok. 70 uczestników z 15 krajów, wśród których najliczniej (7—11 osób) reprezentowane były Kanada, Szwecja i Holandia, a następnie USA i RFN. W założeniu poświęcone być miało definicji i charakterystyce stanu hipertrofii zbiorników wodnych, przyczynom tego stanu, stabilności (lub raczej niestabilności) ekosystemów hipertroficznyc, ich strukturze troficznej oraz metodom rekultywacji jezior hipertroficznyc. W praktyce jednak stało się ono raczej przeglądem szeregu zagadnień limnologicznyc w odniesieniu do sytuacji eutroficznyc i hipertroficznyc, między którymi do ostatniego dnia zebrania nie udało się zresztą przeprowadzić jednoznacznej granicy. Na marginesie należy tu wspomnieć o tym, że próbom definiowania stanu hipertrofii poświęcone były wszystkie wolne od proszonych kolacji (czyli dwa) wieczory, ale dyskusje te, moim zdaniem, nie wniosły do limnologii nic ponadto, co napisał już kiedyś na ten temat prof. Przemysław Olszewski.

W problematyce 60 zaprezentowanych w Växjö referatów dominowały zdecydowanie zagadnienia zakwitów glonów, głównie sinic, ich toksyczności, mechanizmów wzrostu i przyczyn nagłego obumierania, sukcesji sezonowej gatunków, kontroli populacji glonów przez fosfor, azot i warunki fizyczne, oraz biologii szeregu gatunków „zakwitowyc” z rodzajów *Oscillatoria*, *Anabaena* i *Microcystis* (łącznie 18 referatów).

Wiele uwagi poświęcono też specyficie cykli biogeochemicznyc fosforu (4 referaty), azotu (4 referaty) i węgla (2 referaty) w jeziorach hipertroficznyc, nieco mniej natomiast fizycznym (morfometria, charakter stratyfikacji jeziora) i biologicznym (ryby) cechom ekosystemów jeziornyc, które współodpowiedzialne są za stan nadmiernej żyzności wód powierzchniowyc (7 referatów). Wokół tego ostatniego zagadnienia wywiązywały się dość ostre dyskusje, które dla mnie osobiście stały się najbardziej interesującymi momentami zebrania. Dyskusje te przenosiły się oczywiście do kularów oraz na zewnątrz miasteczka uniwersyteckiego, do gościnnego domu Państwa Björk, na Naumannowską Stację Limnologiczną w Anaboda, gdzie kilku z uczestników zebrania stacjonowało dla uniknięcia wysokich kosztów hotelowyc, czy wreszcie do piwnic legendarnego zamczyska w Kronoberg, w których Rada Miejska Växjö podejmowała nas kiełbaskami i okowitą. Dyskusje te kontynuowane były jeszcze w Lund, gdzie paru z nas gościło przez kilka następnyc dni mając możliwość z bliska obejrzeć prace Instytutu Limnologii Uniwersytetu Lundzkiego (40 naukowców, w tym 1 profesor: S. Björk, 1 dyrektor,

1 bibliotekarka-sekretarka, 1 pracownik techniczny oraz reszta „nieetatowych” stypendystów i doktorantów; nawet Naumannowska Stacja w Aneboda nie ma ani jednego etatu).

Ponieważ miasteczko małego Uniwersytetu w Växjö położone jest nad brzegami jeziora Trummen (słynna rekultywacja w latach 1970—1971 przez usunięcie osadów dennych i roślinności litoralnej) i ponieważ współorganizatorem i gospodarzem zebrania był prof. Björk (inicjator akcji rekultywacyjnej), wiele uwagi poświęcono też metodom rekultywacji jezior zdegradowanych. Formalnie tematyka ta prezentowana była jedynie w 4 referatach, jednak dominowała ona zdecydowanie poza salą obrad, ponieważ prof. Björk i kompetentni pracownicy magistratu miasta zadbali o to, by przy kilku okazjach pokazać swój udany zabieg z jeziorem Trummen (zabrali nas na wycieczkę brzegami jeziora, podarowali piękną książeczkę o rekultywacji jeziora, wygłaszali kilkuminutowe toasty za „zdrowie” jeziora, nauczyli nas pijackiej piosenki o rekultywacji jeziora).

Spotkanie w Växjö było interesującym zebraniem naukowym (referaty ukażą się w specjalnym suplemencie holenderskiego czasopisma „Hydrobiologia” redagowanym przez dra L. Mura), choć nie jestem ostatecznie pewien, czego dowiedzieliśmy się tam o ekosystemach hypertroficznym. Stworzyło ono jednak niewątpliwie świetną okazję do przyjrzenia się z bliska fenomenalnej organizacji gospodarki środowiskiem u naszych północnych sąsiadów, u których ze względu na bogactwo jezior i małe zaludnienie kraju długo jeszcze nie powinno zabraknąć czystej wody dla człowieka, ale u których najmniejsze miasteczka mają już trzystopniowe oczyszczalnie ścieków, a większe miasta chętnie inwestują w zabiegi rekultywacyjne na nielicznych jeziorach zdegradowanych. Szwedom nie brakuje też źródeł energii cieplnej a mimo to uruchomili już w sąsiedztwie Växjö pierwszą ciepłownię słoneczną, w której 420 wklęsłych zwierciadeł zbiera energię słoneczną magazynowaną w postaci ciepła wody zamkniętej w gigantycznym termosie, energię, która w okresie zimy wystarczyć ma do ogrzania 52 domów mieszkalnych. Takie oto były moje główne wrażenia z zebrania w Växjö. Na takie też liczyli zapewne lokalni organizatorzy i mecenas zebrania — Uniwersytet w Lund i Rada Miejska Växjö.

Z. Maciej Gliwicz

Konferencja na temat „Wpływ intensywnej hodowli ryb na środowisko wodne” (Zielona Góra, 4-5 X 1979 r.)

Pod patronatem Komitetu Ekologii PAN, staraniem Urzędu Wojewódzkiego — Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu oraz Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, a także przy organizacyjnej zapobiegliwości Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierowania w Zielonej Górze zorganizowano dwudniową konferencję, tym razem poświęconą zmianom w środowisku wodnym pod wpływem intensywnej hodowli ryb. W konferencji, której przewodniczyli prof. Stanisław Kolačzkowski (główny organizator) i prof. Janusz Zawisza, uczestniczyło ok. 50 osób. Głównym zagadnieniem poruszonym w referatach były zmiany w środowisku jeziorowym pod wpływem intensywnego tuczu ryb w sadzach.

W pierwszym referacie pt. „Zmiany w środowisku jeziorowym pod wpływem hodowli ryb w sadzach”, przedstawionym przez doc. Krzysztofa Korzeniewskiego (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku), zaprezentowano kompleksowe ba-